

کافه تست ادبیات کنکور / پایه دهم

درس یکم: چشم

آزمون شماره ۱

قلمرو زبانی

۱/۱- واژه «گویا» در کدام بیت، معنایی متفاوت دارد؟

- ۱) گرچه از آینه گویا می‌شود هر طوطی‌ای
  - ۲) محو او گشتم و رازم به ملاء توفان کرد
  - ۳) طفل گویا و مآدر خاموش
  - ۴) گویا شود جماد اگر گویش بگو
- طوطی خط تو، گویا می‌کند آینه را
هست حیرانی عاشق لب گویا، گویا
دل پاک است و نفس پاکی کوش
پویا شود نبات اگر گویش بیا

۲/۲- در همه گزینه‌ها به جز گزینه ... واژه‌ها تماماً به درستی معنا شده‌اند.

- ۱) افلاک: آسمان / رزاق: روزی‌دهنده / فضل: دانش
- ۲) برازندگی: لیاقت / تعلل: درنگ کردن / قفا: پس گردن
- ۳) گلبن: بوته گل سرخ / یله: آزاد / هنگامه: جمعیت مردم
- ۴) نادره: بی‌مانند / نمط: روش / غلغله‌زن: شوروغوغاکنان

۳/۳- در همه گزینه‌ها معنای واژه مشخص شده به درستی ذکر شده به جز ...

- ۱) سہمگین آبی که مرغابی در او ایمن نبود
  - ۲) ای خفته همه عمر و شده خیره و مدهوش
  - ۳) الا ای پیر فرزانه مکن منعم ز میخانه
  - ۴) پیرایه عالم تویی فخر بنی آدم تویی
- کمترین موج آسیاسنگ از کنارش ربودی (وحشتناک)
وز عمر جهان بهره خود کرده فراموش (حیران)
که من در ترک پیمانہ دلی پیمان شکن دارم (پیچ‌وخم)
داناتر از رستم تویی در کار جنگ و تعبیه (زینت)

۴/۴- در کدام بیت، غلط املائی وجود دارد؟

- ۱) راست به‌مانند یکی زلزله
  - ۲) چشمه کوچک چو بدانجا رسید
  - ۳) خاست کزان ورطه قدم درکشد
  - ۴) لیک چنان خیره و خاموش ماند
- داده تنش بر تن ساحل یله
وان همه هنگامه دریا بدید
خویشتن از حادثه برتر کشد
کز همه شیرین‌سخنی گوش ماند

۵/۵- در گروه واژگان زیر، چند غلط املائی وجود دارد؟

فضل و بخشش، نمط و روش، صاحب‌دل و عارف، پیرایه و زیور، برازنده‌گی و شایستگی، غلقله و غوغا، فروغ و روشنایی، مهلکه و هلاکت،
تعلل و درنگ، حقارت و زبونی، عجایب و شگفتی‌ها

- ۱) دو   ۲) سه   ۳) چهار   ۴) پنج

۶/۶- در کدام بیت، غلط املائی دیده می‌شود؟

- ۱) دیده پاکش حباب بهر رحمت می‌شود
  - ۲) نیست از ورطه افلاک خلاصی ممکن
  - ۳) بر نمی‌تابد فروغ عاریت کاشانه‌ام
  - ۴) چشم پوشیدن بود مشاطه رخسار زشت
- هر دل روشن که شد آینه‌دار زنده‌رود
به شنا موج ز گرداب نباید بیرون
گل فتد از مهر و مه در دیده روزن مرا
جنت نقدست دنیا، رو به عقبی کرده را

۷/۷- نقش واژه «دیروز» در کدام گزینه متفاوت است؟

- ۱) دیروز بوسه بر لب خمیازه می‌زدم
  - ۲) ای مه عید کجا گم شده بودی دیروز
  - ۳) دیروز به توبه‌ای شکستم ساغر
  - ۴) دی شگفت از گلبن و امروز شد
- امروز می‌کنم ز لبس بوسه انتخاب
که کمان ابروی من دست به ترکش زده‌بود
امروز به ساغرش شکستم توبه
ای عجیب، امروزها دیروز شد

درس یکم: چشمه

۸/۸- با توجه به ابیات زیر، کدام گزینه، نادرست است؟

- الف) به نام کردگار هفت افلاک
ب) الهی فضل خود را یار ما کن
پ) تویی رزاق هر پیدا و پنهان
ت) زهی گویا ز تو کام و زبان
- ۱) نهاد در مصراع اول بیت الف، حذف شده است.
۲) فعل در هر دو مصراع بیت پ، فعل اسنادی است.
۳) در مصراع دوم بیت ب، نقش مفعولی وجود ندارد.
۴) یکی از افعال بیت ت، حذف شده است.

۹/۹- در کدام بیت، نقش واژه مشخص شده، نادرست است؟

- ۱) مشو مقیم در آبادی خراب جهان
۲) نیست در شهر نگاری که دل ما برد
۳) آتشی که آب می‌باشند بر آن می‌کند فریاد
۴) به نام کردگار هفت افلاک
- ۱) چو کس مقیم نماند در این خراب‌آباد (نهاد)
۲) بختم ار یار شود رختم از این جا ببرد (مفعول)
۳) ما مقدس آتشی بودیم بر ما آب پاشیدند (مسند)
۴) که پیدا کرد آدم ز کفی خاک (مفعول)

۱۰/۱۰- در کدام بیت، «مفعول» یافت نمی‌شود؟

- ۱) غفلتم می‌سوزد اما نیستم بی یاد او
۲) آشنایی نه غریب است که دلسوز من است
۳) یکی، بنده خویش پنداشتش
۴) آتش دل چون نمی‌گردد به آب دیده کم
- در میان خنده گاهی گریه‌ها سرمی‌کنم
چون من ز خویش برفتم دل بیگانه بسوخت
زبون دید و در کار گل داشتش
می‌دمم بادی بر آتش، تا بتر سوزد مرا

۱۱/۱۱- در کدام بیت نقش واژه مشخص شده، نادرست است؟

- ۱) تو همچو صبحی و من شمع خلوت سحرم
۲) چنین که در دل من داغ زلف سرکش توست
۳) بر آستان مرادت گشاده‌ام در چشم
۴) به هر نظر بت ما جلوه‌می‌کند لیکن
- تبسمی کن و جان بین که چون همی‌سپرم (مضاف‌الیه)
بنفشه‌زار شود تربتم چو درگذرم (نهاد)
که یک‌نظر فکنی خود فکندی از نظرم (مفعول)
کس این کرشمه نبیند که من همی‌نگرم (نهاد)

۱۲/۱۲- با توجه به بیت‌های زیر، در کدام گزینه هر دو بیت، سروده سعدی است؟

- الف) پیش دیوار آن چه گویی هوش دار
ب) بر سر آنم که گر ز دست برآید
پ) بلندی از آن یافت کاو پست شد
ت) در بن این پرده نیلوفری
- ۱) الف، ب
۲) ب، پ
۳) الف، پ
۴) ب، ت
- تا نباشد در پس دیوار گوش
دست به‌کاری زخم که غصه سرآید
در نیستی کوفت تا هست شد
کیست کند با چو منی همسری

۱۳/۱۳- آرایه‌های «مجاز، حس آمیزی، استعاره و تشبیه» به ترتیب در کدام بیت‌ها، آمده است؟

- الف) چون ناسزد ناله گرمش جگرها را کباب
ب) یک دل افسرده بی‌داغ از دم گرم نماند
پ) کسی که نقد خرد داد و ملک عشق خرید
ت) اگر مقام به ویرانه می‌کند سیلاب
- ۱) ب، ت، الف، پ
۲) ت، ب، پ، الف
۳) ب، الف، ت، پ
۴) ت، ب، الف، پ
- بلبل ما بارها داغ گلستان دیده‌است
در بهار از لاله گردد چهره رنگین سنگ را
اگر ز سود و زیان بگذرد زیان نکند
تو نیز برگ اقامت در این سرا می‌ساز

۱۴/۱۴- آرایه نوشته شده در مقابل کدام بیت، نادرست است؟

- ۱) تو خود سر وصل ما نداری
۲) لوح دلت از نقش جهان ساده نگردد
۳) ای عزیزان به‌جز از باد صبا هیچ بشیر
۴) هیچ شک نیست که این واقعه با طاق افتد
- ۱) من عادت بخت خویش دانم (مجاز)
۲) تا درسی از آن صفحه رخسار نخوانی (تشبیه)
۳) خبر یوسف گم‌گشته به کنعان نبرد (تشخیص)
۴) گو بدانید که من با غم رویش جفتم (تلمیح)

کافه تست ادبیات کنکور / پایه دهم

۱۵/۱۵- آرایه‌های مقابل کدام بیت، تماماً نادرست است؟

۱) غور کن در بحر هستی تا گوهر آری به کف	۱) غور کن در بحر هستی تا گوهر آری به کف
۲) هر لباسی را که چشمی نیست در پی خوشتر است	۲) هر لباسی را که چشمی نیست در پی خوشتر است
۳) زاهد برو از دیر و بجو راه حرم را	۳) زاهد برو از دیر و بجو راه حرم را
۴) سر انگشت تحیر بگزد عقل به دندان	۴) سر انگشت تحیر بگزد عقل به دندان

۱۶/۱۶- آرایه‌های «مجاز، حس آمیزی، تشخیص و تشبیه» به ترتیب در کدام بیت‌ها، آمده‌است؟

الف) سر بنه گر سر میدان ارادت داری	الف) سر بنه گر سر میدان ارادت داری
ب) خاکیان را بحر رحمت می‌کند روشنگری	ب) خاکیان را بحر رحمت می‌کند روشنگری
پ) بخت شور ما ز اشک لاله‌گون شرمنده نیست	پ) بخت شور ما ز اشک لاله‌گون شرمنده نیست
ت) باد صبا دروغ‌زن است و تو راست‌گوی	ت) باد صبا دروغ‌زن است و تو راست‌گوی
- ۱) ب، الف، ت، پ   ۲) الف، پ، ت، ب   ۳) ب، ت، الف، پ   ۴) الف، ت، ب، پ

۱۷/۱۷- بیت «فروغ رویت اندازی سوی خاک / عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک» با کدام گزینه، قرابت معنایی دارد؟

۱) عکس روی تو چو در آینه جام افتاد	۱) عکس روی تو چو در آینه جام افتاد
۲) حسن روی تو به یک‌جلوه که در آینه کرد	۲) حسن روی تو به یک‌جلوه که در آینه کرد
۳) در خم زلف تو آویخت دل از چاه زنج	۳) در خم زلف تو آویخت دل از چاه زنج
۴) آن شد ای خواجه که در صومعه بازم بینی	۴) آن شد ای خواجه که در صومعه بازم بینی

۱۸/۱۸- مفهوم بیت «عزت از افتادگی خیزد که باشد در کنار / جای از افتادگی، حرف کتاب افتاده را» در کدام گزینه، دیده می‌شود؟

۱) در دام غمت دلم زبون افتاده‌است	۱) در دام غمت دلم زبون افتاده‌است
۲) در بلندی با فرودستان تواضع پیشه کن	۲) در بلندی با فرودستان تواضع پیشه کن
۳) با قهرمان عشق چه سازد غرور عقل	۳) با قهرمان عشق چه سازد غرور عقل
۴) گوهر شهوارم اما زیر پا افتاده‌ام	۴) گوهر شهوارم اما زیر پا افتاده‌ام

۱۹/۱۹- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، متفاوت است؟

۱) ابر ز من حامل سرمایه شد	۱) ابر ز من حامل سرمایه شد
۲) در بن این پرده نیلوفری	۲) در بن این پرده نیلوفری
۳) چون بگشایم ز سر مو شکن	۳) چون بگشایم ز سر مو شکن
۴) نعره برآورده فلک کرده کر	۴) نعره برآورده فلک کرده کر

۲۰/۲۰- مفهوم کدام بیت، نادرست است؟

۱) به صدق کوش که خورشید زاید از نفست	۱) به صدق کوش که خورشید زاید از نفست
۲) رزقت چو از خزانه خالق مقدر است	۲) رزقت چو از خزانه خالق مقدر است
۳) جماعتی که نظر را حرام می‌گویند	۳) جماعتی که نظر را حرام می‌گویند
۴) بس یار برنیاید، شهوت پرست را	۴) بس یار برنیاید، شهوت پرست را

۲۱/۲۱- بیت «هر آن وصفی که گویم بیش از آنی / یقین دانه که بی‌شک جان جانی» با کدام بیت، تناسب معنایی دارد؟

۱) ما خوشه‌چین خرمن اصحاب دولتیم	۱) ما خوشه‌چین خرمن اصحاب دولتیم
۲) آسوده‌خاطرم که تو در خاطر منی	۲) آسوده‌خاطرم که تو در خاطر منی
۳) ای چشم عقل خیره در اوصاف روی تو	۳) ای چشم عقل خیره در اوصاف روی تو
۴) با مدعی بگوی که ما خود شکسته‌ایم	۴) با مدعی بگوی که ما خود شکسته‌ایم

درس یکم: چشمه

۲۲/۲۲- مفهوم بیت «هر آن وصفی که گویم بیش از آنی / یقین دانم که بی شک جان جانی» با کدام بیت، ارتباط معنایی دارد؟

- ۱) سعدی چو سروری نتوان کرد لازم است
- ۲) حدیث سعدی اگر کائنات بیسندند
- ۳) درون خاطر سعدی مجال غیر تو نیست
- ۴) سعدی از آن جا که فهم اوست سخن گفت

۲۳/۲۳- مفهوم عبارت «تا از عیب و گناه خود پاک نگردم، عیب مردم نگویم.» در کدام بیت، دیده می شود؟

- ۱) عوام عیب کنندم که عاشقی همه عمر
- ۲) گر خود همه عیبها بدین بنده درست
- ۳) غیر عیب خویش دیدن گر ز اهل بینشی
- ۴) چشم تو از عیب تو دیدن تهی است

۲۴/۲۴- مفهوم کدام بیت با سایر ابیات، متفاوت است؟

- ۱) در اعتباری اگر زنی مگذر ز ساز فروتنی
- ۲) افتادگی آموز اگر طالب فیضی
- ۳) اوحدی، بر درش افتادگی از دست مده
- ۴) تو سرو سربلندی و چون سایه کار من

۲۵/۲۵- بیت «سرمه‌ای را که بود منتّ غیری همراه / کور باد آن که بدان سرمه کند چشم سیاه» با کدام یک از ابیات زیر، قرابت معنایی دارد؟

- ۱) تا چند کنیم از تو قناعت به نگاهی
- ۲) ای که می‌گویی قناعت کن به هجر
- ۳) از هر چه تو گویی به قناعت بشکیم
- ۴) چو حافظ در قناعت کوش و از دنیای دون بگذر

آزمون شماره ۲

قلمرو زبانی

۱/۲۶- معنی واژه‌های کدام گزینه، نادرست است؟

- ۱) افلاک: آسمان / کام: شیرینی
- ۲) فضل: دانش / نادره: بی نظیر
- ۳) شکن: پیچ و خم زلف / فرج: گشایش
- ۴) مفتاح: کلید / گلبن: بوته گل

۲/۲۷- معنی چند واژه، نادرست است؟

یله: رهایی / هنگامه: جمعیت مردم / نیلوفری: لاجوردی / پیرایه: درخشندگی / برازندگی: لیاقت / فضل: دانش / قفا: پس گردن / خیره: لجوج

- یک (۱) دو (۲) سه (۳) چهار (۴)

۳/۲۸- معنی واژه «راست» در کدام گزینه، متفاوت است؟

- ۱) تو اگر صاحب نوشی و اگر ضارب نیش
- ۲) زمین همچو کشتی شد از موج خون
- ۳) سران این سخن راست پنداشتند
- ۴) چو شاهیت یکسر مرا خواست شد

۴/۲۹- با توجه به معنی مقابل هر واژه املای کدام گزینه، نادرست است؟

- ۱) تأمل: درنگ کردن   ۲) غلغله: شور و غوغا   ۳) نمط: روش   ۴) ورطه: هلاکت

کافه تست ادبیات کنکور / پایه دهم

۵/۳۰- در کدام بیت، غلط املائی مشاهده می‌شود؟

- ۱) به دستی گرفتش قفا یل فکن
- ۲) عکس سنان در کف تو معرکه سوز است
- ۳) با خصم در مقام تلافی از آن نیّم
- ۴) آنی که گفت ضامن ارضاق آمد

- ۱) به دستی کشیدش زبان از دهن
- ۲) چشم زره در بر تو حادثه بین است
- ۳) کز تیغ انتقام، تعلّلی ندیده‌ام
- ۴) آنی که درت قبله آفاق آمد

۶/۳۱- کدام بیت از حیث اجزای جمله، مرتّب است؟

- ۱) چون بگشایم ز سر مو، شکن
- ۲) قطره باران که در افتد به خاک
- ۳) دید یکی بحر خروشنده‌ای
- ۴) ابر ز من، حامل سرمایه شد

- ۱) ماه ببیند رخ خود را به من
- ۲) زو بدمد بس گهر تابناک
- ۳) سهمگنی، نادره جوشنده‌ای
- ۴) باغ ز من، صاحب پیرایه شد

۷/۳۲- در همه گزینیه‌ها به جز ... «مفعول» به کار رفته است؟

- ۱) فروغ رویت اندازی سوی خاک
- ۲) تو دانی و تو دانی آن چه خواهی
- ۳) الهی فضل خود را یار ما کن
- ۴) باید که فروشوی بدست از همه درمان‌ها

۸/۳۳- نقش واژه‌های مشخص شده در بیت زیر، به ترتیب کدام است؟

- «گفتم این شرط آدمیت نیست / مرغ تسبیح‌گوی و من خاموش»
- ۱) نهاد، مضاف‌الیه، نهاد، مسند
  - ۲) مسند، نهاد، مسند، مسند
  - ۳) مسند، مضاف‌الیه، نهاد، نهاد
  - ۴) نهاد، مضاف‌الیه، نهاد، مضاف‌الیه

۹/۳۴- کدام پاسخ با توجه به بیت زیر، نادرست است؟

- «دوستی با ناتوانان، مایه روشن‌دلی است / موم چوب با رشته سازد شمع محفل می‌شود»
- ۱) دوستی، موم: نهاد
  - ۲) روشن‌دلی، شمع: مسند
  - ۳) ناتوانان، رشته: متمم
  - ۴) می‌شود: فعل ربطی

۱۰/۳۵- در همه گزینیه‌ها به جز ... واژه «همسر»، معنی یکسانی دارد.

- ۱) زن جوان است همسرش باید
- ۲) شب با سواد زلف تو زد لاف همسری
- ۳) یکی مرد درویش در خاک کیش
- ۴) با بدان یار گشت همسر لوط

- ۱) مهر و میثرا از آن زرش باید
- ۲) صبحش به سنگ تفرقه دندان شکست و ریخت
- ۳) نکو گفت با همسر زشت خویش
- ۴) خاندان نبوتش گم شد

۱۱/۳۶- در بیت «فرشته عشق نداند که چیست ای ساقی / بخواه جام و گلایی به خاک آدم ریز» چند مفعول به کار رفته است؟

- ۱) یک
- ۲) دو
- ۳) سه
- ۴) چهار

قلمرو ادبی

۱۲/۳۷- آرایه‌های مقابل کدام بیت، نادرست است؟

- ۱) از کشت عمل بس است یک خوشه مرا
- ۲) باز آی و بر چشمم نشین ای دلستان نازنین
- ۳) چند به ناز پرورم مهر بتان سنگدل
- ۴) هرکه چون لاله کاسه‌گردان شد

- ۱) در روی زمین بس است یک گوشه مرا (جناس، مراعات‌نظیر)
- ۲) کاشوب و فریاد از زمین بر آسمانم می‌رود (تشبیه، تضاد)
- ۳) یاد پدر نمی‌کنند این پسران ناخلف (استعاره، تلمیح)
- ۴) زین جفا، رُخ به‌خون بشوید باز (کنایه، تشبیه)

۱۳/۳۸- آرایه‌های بیت زیر در کدام گزینیه، آمده است؟

- «این مه که چون منیژه لب چاه می‌نشست / استعاره، تشبیه، تضاد
- ۱) استعاره، تشبیه، تضاد
  - ۲) تلمیح، استعاره، تشبیه
  - ۳) تضاد، تشبیه، تلمیح
  - ۴) کنایه، تلمیح، مجاز

۱۴/۳۹- آرایه‌های «حس آمیزی، استعاره، تشبیه، تلمیح» به ترتیب در کدام دسته از بیت‌ها، وجود دارد؟

- الف) سپیده‌دم از بیم سرمای سخت
- ب) نیست عجب اگر شود زنده عراقی از لب‌ت
- پ) آسان آسان ز خود امان نتوان یافت
- ت) از جان شیرین ممکن بود صبر

- ۱) ت، الف، پ، ب
- ۲) ت، پ، ب، الف
- ۳) پ، ب، ت، الف
- ۴) پ، الف، ب، ت

درس یکم: چشمه

۱۵/۴۰- در همهٔ گزینه‌ها به جز ... حس آمیزی به کار رفته است.

۱) از مرگ میندیش و غم رزق مخور	کاین هر دو به وقت خویش ناچار رسد
۲) شاه شمشادقدان خسرو شیرین دهنان	که به مزگان شکند قلب همه صفشکنان
۳) اگر نه با تو یک پرده اش فلک پرورد	پس از برای چه گل بوی بی وفایی داد
۴) از مرگ تلخ به ما بدگمان مشو زنهار	که از طلسم غم آزاد می‌کنیم تو را

۱۶/۴۱- در کدام گزینه، کاربرد مجازی واژه‌ها بیشتر است؟

۱) جانال لب تو پیشکش از ما چه ستاند	اینک سرو زر نقد دگر تا چه ستاند
۲) زره گگرد برخاست و ز شهر جوش	ز مژه فغان وز تبیره (طبل) خروش
۳) ماه من دوش سر از جیب ملاحظت برکرد	روز روشن ز حیا چادر شب بر سر کرد
۴) کسی کوا نگو نام میرد همی	ز مرگش تأسف خورد عالمی

۱۷/۴۲- مفهوم کدام گزینه، متفاوت است؟

۱) نعره برآورده، فلک کرده کر	دیده سیه کرده، شده زهره در
۲) تا به خود جنبی سپرافکندهٔ خاکی و بس	گو بیاویزد غرور از آسمان شمشیر را
۳) غرور فتنه‌ها در سر سجود و عافیت در بر	زمین تا می‌توانی بود میسند آسمانی را
۴) بنای نقش پایم در زمین خاکساری‌ها	که از افتادگی با سایه همدوش است آسمانی را

۱۸/۴۳- بیت «هر آن وصفی که گویم، پیش از آنی / یقین دانم که بی‌شک، جان جانی» با کدام بیت، تناسب مفهومی دارد؟

۱) همه دیده‌ها به سویت نگران حُسن رویت	مَت آن کمینه مرغم که اسیر دام داری
۲) قصهٔ امواج دریا را ز دریادیده پُرس	هر دلی آگه ز طوفان دل من نیست نیست
۳) وصف حق، حق به خود تواند گفت	این گُهر را خرد نداند سفت
۴) حرف و صوت و گفت را برهم زنم	تا که بی‌این هر سه با تو دم‌زنم

۱۹/۴۴- مفهوم کدام بیت، متفاوت است؟

۱) فروغ رویت اندازی سوی خاک	عجایب نقش‌ها سازی سوی خاک
۲) دادار غیب‌دان و نگهبان آسمان	رزاق بنده پرور و خلاق رهنما
۳) تا کمال علم او ظاهر شود	این همه اسرار بر صحرا نهاد
۴) این همه نقش عجب بر در و دیوار وجود	هر که فکرت نکند نقش بود بر دیوار

۲۰/۴۵- بیت «هر آن وصفی که گویم بیش از آنی / یقین دانم که بی‌شک جان جانی» با کدام گزینه، کاملاً متناسب است؟

۱) هر چه در وصف تو گویند و کنند اندیشه	آن همه دون حق توست و تو برتر ز آنی
۲) جنگ هفتادودو ملت همه را عذر بنه	چون ندیدند حقیقت، ره افسانه زدند
۳) جز گرفتاری سخن‌سازی ندارد حاصلی	طوطیان را در قفس شیرین‌زبانی کرده است
۴) بسی بهتر بود نادان خاموش	ز دانایی که در گفتن زند جوش

۲۱/۴۶- با توجه به عبارت زیر کدام گزینه، بی‌ارتباط است؟

«تا از عیب و گناه پاک نگردم عیب مردم نگویم. تا روزی خدا تمام نشده، به در خانهٔ دیگری نروم. تا قدم به بهشت

نگذاشته‌ام، از هوای نفس و شیطان غافل نباشم.»

۱) اگر نه زبان قصه برداشتی	کس از سر دل کی خبر داشتی
۲) ولیکن خداوند بالا و پست	به عصیان در رزق بر کس نبست
۳) نتوان گذشتن از دو جهان بی‌جهاد نفس	این راه دور قطع به شمشیر می‌شود
۴) روی خود پاک بشوی عیب بر آینه منه	نقد خود را بسره کن عیب ترازوی مکن

کافه تست ادبیات کنکور / پایه دهم

۲۲/۴۷- بیت «تا تورا جای شد ای سرو روان در دل من / هیچ کس می‌نپسندم که به جای تو بود» با کدام گزینه، ارتباط مفهومی دارد؟

- ۱) عیب مجنون گو مکن لیلی که شرط عقل نیست
- ۲) یک روز صرف بستن دل شد به این و آن
- ۳) بر دل من تا خیال آن پری پیکر گذشت
- ۴) هرچه داری اگر به عشق دهی

- ۱) گر نداند حال دردش گو برو بنگر در آب
- ۲) روز دگر به کندن دل، زین و آن گذشت
- ۳) کافرم گر در خیالم صورتی دیگر گذشت
- ۴) کافرم گر جوی زیان بینی

۲۳/۴۸- مفهوم کدام بیت با سایر گزینه‌ها، سازگار نیست؟

- ۱) زهی گویا ز تو کام و زبانه
- ۲) به نام خدایی که جان آفرید
- ۳) زبان هر که او باشد برومند
- ۴) زبانی در دهان گویاشده تو

- ۱) تویی هم آشکارا هم نهانم
- ۲) سخن گفتن اندر زبان آفرید
- ۳) شود گویا به تسبیح خداوند
- ۴) درون جان‌ها جویاشده تو

۲۴/۴۹- همه ابیات به جز . . . مفهوم واحدی را دنبال می‌کنند.

- ۱) گل از شوق تو خندان در بهار است
- ۲) چو در وقت بهار آبی پدیدار
- ۳) برگ درختان سبز در نظر هوشیار
- ۴) هر نقش عجب در او که بینی

- ۱) از آنش رنگ‌های بی‌شمار است
- ۲) حقیقت پرده‌برداری ز رخسار
- ۳) هر ورقش دفترست معرفت کردگار
- ۴) آینه صنع نقش‌ساز است

۲۵/۵۰- بیت «که جایی که دریاست من کیستم اگر او هست، حقا که من نیستم» با کدام بیت، تناسب مفهومی دارد؟

- ۱) در بهاران کی شود سرسبز سنگ
- ۲) بزرگی کز او نام نیکو نماند
- ۳) چو شب‌نم بیفتاد مسکین و خرد
- ۴) چو سایه‌ها که فتاده عروج اوست

- ۱) خاک شو تا گل بروید رنگ‌رنگ
- ۲) توان گفت با اهل دل کو نماند
- ۳) به مهر آسمانش به عیوق برد
- ۴) ز افتادگی زیاده شود اعتبار ما

۱/۵۱- در کدام گزینه، همه معانی مقابل واژه، درست نیست؟

- ۱) هنگامه: غوغا، جمعیت مردم (۲) فضل: کرم، نیکویی
- ۲) تیزی: شتابنده، اسب (۳)
- ۳) گلبن: بوته گل، گل سرخ (۴)

۲/۵۲- «چرخ، زبان، کلید، بی نظیر» به ترتیب، معنی کدام واژه‌هاست؟

- ۱) آسمان، کام، مفتاح، نادره (۲) فلک، گفتار، فتوح، نایاب (۳) روزگار، گویش، گشایش، بی‌مانند (۴) دهر، اندیشه، فاتح، کم‌یاب

۳/۵۳- معانی مقابل چند واژه، درست است؟

- ۱) سه (۲) چهار (۳) پنج (۴) شش
- ۱) رزاق: روزی‌دهنده، (خیره: گستاخ)، (شکن: زلف)، (قفا: پشت)، (معرکه: جای نبرد)، (نیلوفری: لاجوردی)، (تعلل: بهانه‌داشتن)

۴/۵۴- در کدام عبارت، غلط املائی وجود دارد؟

- ۱) دروغ است آن‌که گوید این‌که در سنگ
- ۲) اگر جنازه سعدی به کوی دوست درآرند
- ۳) ما پی تحصیل بار و یار در دل بوده‌است
- ۴) یکی ساعت از وی نبودش قرار

- ۱) فروغ خور عقیق اندر یمن ساخت
- ۲) زحی حیات نکونام و مردنی به سعادت
- ۳) حاصل تحصیل ما، تحصیل حاصل بوده‌است
- ۴) در آغوش بودیش یا در کنار

۵/۵۵- در کدام گزینه، غلط املائی هست؟

- ۱) ما آزموده‌ایم در این شهر بخت خویش
- ۲) چنگ در غلغله آید که کجا شد منکر
- ۳) نانم افزود و آبرویم کاست
- ۴) کار ایام چو ایام‌گره بر گره است

- ۱) بیرون کشید باید از این ورطه رخت خویش
- ۲) جام در قهقهه آمد که کجا شد خمار
- ۳) بینوایی به از مذلّت خاست
- ۴) عهد افلاک چو افلاک شکن در شکن است

درس یکم: چشمه

۶/۵۶- در همهٔ گزینه‌ها، غلط املایی وجود دارد به جز گزینه ...

عشق بیفشرد پا بر نمت کبریا	۱
چون آبروی درنکشیم از چه درکشیم	۲
در چشم همت تو کزو دور چشم بد	۳
هزار مهر مه و مهرگان و عید بهار	۴
- برد به دست نخست هستی ما را ز ما
بهری ز دست ساقی دوران صبحگاه
سیل هلال بی‌خطر است از زَر عیار
به خرمی بگذار و تو شادمانه بمان

۷/۵۷- نقش واژه‌های مشخص شده در کدام گزینه، درست است؟

- «چو صبرش نماند از ضعیفی و هوش ز دیوار محرابش آمد به گوش
برو شیر درنده باش ای دغل مینداز خود را چو روباه شل»
- ۱) نهاد، نهاد، مسند، متمم (۲) نهاد، متمم، نهاد، نهاد (۳) نهاد، متمم، مسند، متمم (۴) متمم، مفعول، نهاد، نهاد

۸/۵۸- در کدام مصراع، «نهاد + مفعول + متمم + فعل» وجود دارد؟

- ۱) گرم است دلم چون نفس کوره آهن
۲) عجب که بیخ محبت نمی‌دهد بارم
۳) در تک دریای دل دست میر سوی گل
۴) سر چشمه شاید گرفتن به بیل
- ۹/۵۹- با توجه به بیت «هست جهان قطره‌ای از نم جوی دلم / قطره رها کن بیا زود که عمان منم» کدام گزینه، درست نیست؟
- ۱) بیت یک مفعول دارد. (۲) یک قید دارد. (۳) دو جمله امری دارد. (۴) سه نهاد جدا، ذکر شده است.

۱۰/۶۰- در کدام گزینه، مفعول وجود ندارد؟

- ۱) بیارم سپاهی ز ترکان چین
۲) دور خوبی گذران است، نصیحت بشنو
۳) شوخی نرگس نگر که پیش تو بشکفت
۴) مگر خضر مبارک پی درآید

۱۱/۶۱- اجزای جمله در کدام بیت، مرتب است؟

- ۱) تواضع بود با بزرگان ادب
۲) گور دل صلح داری اینک دل
۳) دل فدای تو چون تویی دلبر
۴) تو خود ای گوهر یک‌دانه کجایی
- بود با فرومایگان مسکنت
ور سر جنگ داری اینک جان
جان نثار تو چون تویی جانان
آخر کز غمت دیده مردم همه دریا باشد

قلمرو ادبی

۱۲/۶۲- پدیدآورندگان و نوع ادبی کتاب‌های «الهی‌نامه و داستان‌های صاحب‌دلان» در کدام گزینه، آمده است؟

- ۱) عطار، محمد اشتهاردی - نثر، نثر
۲) سنایی، جمال میرصادقی - شعر، نثر
۳) عطار، محمد اشتهاردی - شعر، نثر
۴) سنایی، جمال میرصادقی - شعر، شعر

۱۳/۶۳- در همهٔ گزینه‌ها به جز گزینه ... حس آمیزی وجود دارد.

- ۱) آینه‌ام، آینه‌ام، مرد مقالات نیم
۲) از صدای سخن عشق ندیدم خوش‌تر
۳) رنگین سخنان در سخن خویش نهان‌اند
۴) هرگونه پیش عقل رهی کرد حس را
- دیده‌شود حال من ار چشم شود گوش شما
یادگاری که در این گنبد دوار بماند
از نکبت خود نیست به‌رحال جدا گل
او بی‌گمان ز دین و ز دانش جدا شده است

۱۴/۶۴- آرایهٔ مشخص شده در بیت زیر، در کدام گزینه به کار نرفته است؟

- یکی درخت گل اندر میان خانهٔ ماست که سروهای چمن پیش قامتش پستند
- ۱) ماهم این هفته برون رفت و به چشم سالی است
۲) سعدی حجاب نیست تو آینه پاک دار
۳) که‌ای بلندنظر شاه‌باز سدره‌نشین
۴) چو همایم سایه‌ای بر سر فکن
- حال هجران تو چه دانی که چه مشکل حالی است
زنگارخورده چون بنماید جمال دوست
نشیم تو نه این کنج محنت آباد است
تا در اقبالست شووم نیک‌اختری

کافه تست ادبیات کنکور / پایه دهم

۱۵/۶۵- در کدام گزینه، مجاز وجود ندارد؟

- ۱) هرکه با مستان نشیند ترک مستوری کند
- ۲) جهان انجمن شد بر تخت اوی
- ۳) کز این بیش اندیشه آسان کنم
- ۴) دیدی که خونِ ناحق پروانه، شمع را

۱۶/۶۶- واژه «سر» در کدام گزینه، مجاز نیست؟

- ۱) می شکفتم ز طرب زان که چو گل بر لب جوی
- ۲) سر معشوق داری، سر درانداز
- ۳) سر که نه در پای عزیزان بود
- ۴) سر آن ندارد امشب که برآید آفتابی

۱۷/۶۷- با توجه به مفهوم درس «چشمه» کدام گزینه با رفتار چشمه، تناسب دارد؟

- ۱) گفتی که صبور باش، هیهات
- ۲) بزرگی بایدت، بخشندگی کن
- ۳) نیک‌نامی خواهی ای دل با بدان صحبت مدار
- ۴) نیست بر لوح دلم جز الف قامت یار

۱۸/۶۸- مفهوم کدام بیت با دیگر ابیات، یکسان نیست؟

- ۱) خرد ز ادراک او حیـران بمانده
- ۲) آفتی نبود بتـر از ناشناخت
- ۳) سعدی از آن جا که فهم اوست سخن گفت
- ۴) آن که خود را شناخت نتواند

۱۹/۶۹- همه گزینه‌ها به غیر از ... بر تواضع دلالت دارند.

- ۱) با همّت باز باش و با کبر پلنگ
- ۲) فروتن بود هر که دارد خرد
- ۳) تواضع ز گردن فرازان نکوست
- ۴) لباس عافیتی به ز خاکساری نیست

۲۰/۷۰- مفهوم کدام گزینه با دیگر گزینه‌ها، تفاوت دارد؟

- ۱) مشو غافل ز گردیدن که روزی در قدم باشد
- ۲) به گیتی بسی چیز زشت و نکوست
- ۳) ما آبروی فقر و قناعت نمی‌بریم
- ۴) ز من هست روزی و جان از من است

۲۱/۷۱- مفهوم بیت «تا تو را جای شد ای سرو روان در دل من / هیچ کس می‌نپسندم که به جای تو بود» در کدام گزینه، آمده است؟

- ۱) اگر در دیده مجنون نشینی
- ۲) همه عمر بر ندارم سر از این خمار مستی
- ۳) به مژگان سیه کردی هزاران رخنه در دینم
- ۴) اگر بر جای من گیری گزیند دوست حاکم اوست

همین آوازه می‌آید ز سنگ آسیا بیرون
به هرکس دهد هر آن چه روزی اوست
با پادشه بگوی که روزی مقدر است
همه آشکار و نهان از من است

به غیر از خوبی لیلی نبینی
که هنوز من نبودم که تو در دلم نشستی
بیا که چشم بیمارت هزاران درد برچینم
حرامم باد اگر من جان به جای دوست بگزینم

درس یکم: چشمه

۲۲/۷۲- مفهوم مقابل عبارت «تا راست تمام نشده دروغ نگویم» در کدام گزینه، آمده است؟

- ۱) زبان را مگردان به گورد دروغ
  - ۲) سرمایه من دروغ است و بس
  - ۳) اگر جفت گردد زبان با دروغ
  - ۴) گوش همی گوید از محال و دروغ
- چو خواهی که تاج از تو گیرد فروغ
سوی راستی نیستی دستم دسترس
نگیرد ز بخت سپهری فروغ
راه بکن سخت و استوار مرا

۲۳/۷۳- مفهوم بیت زیر در کدام گزینه، آمده است؟

«الهی! فضل خود را یار ماکن ز رحمت یک نظر در کار ماکن»

- ۱) به چشم مرحمت سویم نظر کن
  - ۲) فضل خدای را که تواند شمار کرد
  - ۳) مر مرا سوی خرد بر تو بسی فضل است
  - ۴) به کارکرد مرا با زمانه دفترهاست
- شفیع آخرت، خیرالبشر کن
یا کیست آن که شکر یکی از هزار کرد
به سخن گفتن و تدبیر و به هشیاری
چه فضلها بودم گر به حق حساب کنند

۲۴/۷۴- مفهوم کدام بیت متفاوت با بقیه بیتهاست؟

- ۱) حاجت موری به علم غیب بداند
  - ۲) رزق آید پیش هر که صبر جست
  - ۳) مهیا کن روزی مار و مور
  - ۴) قسمت خود می خورند منعم و درویش
- در بن چاهی به زیر صخره صماء (سخت)
رنج و کوششها ز بی صبیری تُست
وگر چند بی دست و پابند و زور
روزی خود می خورند پشه و عنقا (سیمرغ)

۲۵/۷۵- مفهوم کدام گزینه، متفاوت است؟

- ۱) عیب پاکان زود بر مردم هویدا می شود
  - ۲) گرچه حسن او ننگد در زمین و آسمان
  - ۳) خرد را دیدن، به چشم کم نشان، احولی است
  - ۴) در اعضا پشه‌ای همچند پیل است
- در میان شیر خالص، موی رسوا می شود
دیدۀ هر ذره‌ای آینه‌دار حسن اوست
پیش ارباب بصیرت قطره و دریا یکی است
در اسما قطره‌ای مانند نیل است

کافه تست ادبیات کنکور / پایه دهم

۱-گزینۀ ۲ در بیت دوم، فعلی استفاده نشده که نیازمند مفعول باشد. در بیت اول فعل «می سوزد» مفعول پذیر است اما شاید برایتان پرسشی ایجاد شود که «می سوزد» در بیت اول مفعول پذیر است ولی «سوخخت» در بیت دوم هر دو از یک مصدر ساخته شده اند پس چرا یک مفعول می خواهد و دیگری نه! در پاسخ باید گفت که گاهی برای تشخیص اجزای جمله باید به معنی فعل توجه نمود. «می سوزد» در بیت اول معنی «می سوزاند» می دهد و برای «می سوزاند» می توان از «چه چیزی را؟» و «چه کسی را؟» استفاده نمود. [مصدر «سوخختن» دووجهی است هم با مفعول می تواند باشد. نمونه: دوستم غذا را سوخت. (سوزاند)، هم بدون مفعول. نمونه: دستِ دوستم سوخت.] در بیت سوم، ضمیر «ش» مفعولی است که به فعل چسبیده است. (او را بنده خود پنداشت ...) در بیت آخر هم افعال «می دمم» و «سوزد» مفعول پذیر هستند. (بادی را بر آتش می دمم تا من را بیشتر بسوزاند).

۱۱-گزینۀ ۲ در بیت دوم واژه «بنفشه زار» مسند است برای فعل «شود» و واژه «ترت» نهاد است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینۀ (۱): «ی» اسنادی است و فعل محسوب می شود (تو مانند صبح هستی). / گزینۀ (۳): «م» مفعول است برای فعل «فکندی» (من را از نظر افکندی). / گزینۀ (۴): واژه «بت» نهاد است برای جمله «بت ما بر هر نظر جلوه می کند ...».

۱۲-گزینۀ ۳ بیت های «ب» و «ت» به ترتیب سروده حافظ و نیماوشیح هستند.

۱۳-گزینۀ ۳ «الف»: «ناله گرم» حس آمیزی دارد. / «ب»: «دم» مجاز از «سخن» است. / «پ»: «نقد خرد» و «ملک عشق» اضافه تشبیهی هستند. / «ت»: «سرا» استعاره از دنیا است.

۱۴-گزینۀ ۴ در بیت آخر، «تلمیح» نیست.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینۀ (۱): «سر» مجاز از «قصد و اندیشه» است. / گزینۀ (۲): «لوح دل» اضافه تشبیهی است. / گزینۀ (۳): این که «باد صبا» بشارت دهنده است، تشخیص به حساب می آید.

۱۵-گزینۀ ۳ بیت سوم نه اغراق دارد و نه تشبیه.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینۀ (۱): «بحر هستی» اضافه تشبیهی است و «دریا» استعاره از «دنیا» است. / گزینۀ (۲): «خواب مخمل» اضافه استعاری است و «تلخ شدن خواب» هم حس آمیزی دارد. / گزینۀ (۴): «انگشت تحیر» اضافه استعاری است، همچنین «بگرد عقل به دندان» تشخیص است و هر تشخیصی هم استعاره است. «انگشت نما» نیز کنایه از «مشهور» است.

۱۶-گزینۀ ۲ «الف»: «سر» دوم مجاز از «فکر و اندیشه» است. / «پ»: «بخت شور» حس آمیزی دارد. / «ت»: «دروغ گویی» به «باد صبا» نسبت داده شده است. پس بیت تشخیص دارد. / «ب»: «بحر رحمت» اضافه تشبیهی است.

۱-گزینۀ ۲ قبل از این که به بررسی گزینه ها بپردازیم باید بگویم که واژه «گویا» هم می تواند به معنی «گوینده» استفاده شود و هم به معنی «ظاهراً» که در این صورت مخفف کلمه «گویا» است. در گزینۀ (۲) هر دو معنی این واژه در مصراع دوم وجود دارد. به صورت ساده شده مصراع دوم گزینۀ (۲) دقت کنید: گویا (ظاهراً) لب گویا (گوینده) باعث حیرانی عاشق است. در سایر گزینه ها تنها معنای گوینده از واژه «گویا» برداشت می شود.

۲-گزینۀ ۱ توجه داشته باشید که واژه «افلاک» جمع مکسر است و معنی آن هم باید به صورت جمع گفته شود نه به صورت مفرد.

۳-گزینۀ ۳ واژه «شکن» در این بیت، از مصدر «شکستن» گرفته شده و معنی «پیچ و خم» نمی دهد. «پیمان شکن» به معنی کسی است که خلاف عهد و پیمان خود رفتاری کند و در گزینۀ (۳)، «شکن» جزئی از واژه مرکب «پیمان شکن» است.

۴-گزینۀ ۳ باید «خاست» را به «خواست» تغییر داد. «خواست» یعنی «قصد کرد» و «خاست» یعنی «بلند شد». کاربرد و معانی و کاربرد این دو واژه را خوب یاد بگیرید زیرا هم آلودن آن ها، زمینه ساز اشتباه می شود.

۵-گزینۀ ۱ واژه های «برازندگی» و «غلغله» اشتباه نوشته شده اند. املاي درست آن ها بدین شکل است: «برازندگی» و «غلغله». درباره کلمات مختوم به «ة / لة» و قواعد املاي آن ها نکاتی را در درس های دیگر توضیح داده ایم. آن ها را به دقت مطالعه نمایید.

۶-گزینۀ ۱ واژه «بهر» به معنی «قسمت و نصیب» در بیت نخست، معنی مشخصی ندارد. واژه «حباب» راهنمایی است که ما بفهمیم «بحر» باید به جای «بهر» نوشته شود.

۷-گزینۀ ۴ در بیت آخر واژه «دیروز» برای فعل «شد» مسند است اما در سایر گزینه ها «قید» محسوب می شود.

۸-گزینۀ ۲ یک نظر (نظری) مفعول مصراع دوم است.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینۀ (۱): ضمیر «من» در مصراع اول بیت الف نهاد است که حذف شده است (من به نام کردگار هفت افلاکی آغاز می کنم که او انسان را از مقداری خاک خلق نمود). / گزینۀ (۳): «ی» اسنادی در هر دو مصراع فعل جمله است. (تو رزاق هر پیدا و پنهان هستی. تو آفریننده هر دانا و نادان هستی). / گزینۀ (۴): بیت ت دو جمله دارد. فعل در جمله اول، حذف شده است. (زبان و کام من از تو گویا است و تو هم آشکارا و هم نهان من هستی).

۹-گزینۀ ۱ در بیت اول واژه «مشو» فعل نهی از مصدر فعل «شدن» که اسنادی است و «مقیم» مسند این فعل است. نهاد در این جمله حذف شده و براساس فعل می فهمیم که ضمیر «تو» می تواند نهاد این جمله باشد.

بررسی سایر گزینه ها:

گزینۀ (۲): فعل «ببرد» مفعول پذیر است و مفعول آن به درستی مشخص شده است. / گزینۀ (۳): واژه «آتش» مسند فعل «بودیم» است. / گزینۀ (۴): «آدم» مفعول «پیدا کرد» است.

است که واژه «قناعت» در سایر ابیات هم آمده اما هیچ‌کدام به مفهوم «نپذیرفتن منت دیگران» اشاره نکرده‌اند.

۲۶-گزینۀ ۱ کام: سقف دهان، مجازاً دهان، زبان. معنی سایر گزینه‌ها درست است.

۲۷-گزینۀ ۲ یله: رها، آزاد (رها: صفت است در حالی‌که رهایی، اسم است به معنی واژه‌ها بیشتر دقت شود)، پیرایه: زیور.

۲۸-گزینۀ ۲ واژه (راست) در بیت ۲ «جهت» را می‌رساند درحالی‌که در سایر گزینه‌ها به معنی «درست» آمده‌است.

۲۹-گزینۀ ۱ تعلل: بهانه آوردن، درنگ کردن.

۳۰-گزینۀ ۴ ارزاق: روزی‌ها با رزاق و رزق هم خانواده است.

۳۱-گزینۀ ۴ ابر (نهاد) من (متمم) حامل سرمایه (مسند) شد (فعل) / باغ (نهاد) من (متمم) صاحب پیرایه (مسند) شد (فعل)

بررسی سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها اجزای جمله نامرتب است. گزینۀ (۱): چون شکن مو را ز سرگشایم، ماه رخ خود را به من ببیند. / گزینۀ (۲): قطره باران که به خاک در افتد بس گهر تابناک زو بدمد. / گزینۀ (۳): یکی بحر خروشنده، سهمگن، نادره جوشنده‌ای دید.

۳۲-گزینۀ ۴ در گزینۀ ۴ فعل مرکب و کنایه است (دست‌شستن) باید از همه درمان‌ها دست‌فرو شوید. و مفعول ندارد، تذکر در کنایه مفعول وجود ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

مفعول در سایر گزینه‌ها: گزینۀ (۱) فروغ / گزینۀ (۲) فضل / گزینۀ (۳): (آن چه خواهی) برای فعل دانی و (آن چه) برای فعل خواهی.

۳۳-گزینۀ ۱ این نهاد فعل نیست، آدمیت مضاف‌الیه شرط، مرغ نهاد فعل محذوف [است] خاموش، مسند فعل محذوف [هستم] مرغ تسبیح‌گوی [است] و من خاموش [هستم]

۳۴-گزینۀ ۲ روشن‌دلی: مضاف‌الیه است نه مسند. / می‌شود مضارع فعل (شد) و ربطی محسوب می‌شود.

۳۵-گزینۀ ۲ همسر در همه گزینه‌ها به معنی جفت است ولی در بیت ۲ به معنی «یکسان» بوده‌است.

۳۶-گزینۀ ۳ برای یافتن مفعول به دنبال افعال گذرا به مفعول می‌گردیم فعلی که پرسش (چه کسی را؟) یا (چه چیزی را؟) در ذهن ایجاد کند. نداند، بخواه، ریز. مفعول فعل نداند: (عشق)، بخواه (جام) ریز (گلایبی)

۳۷-گزینۀ ۲ در بیت ۲، تضاد به‌کاررفته‌است ولی تشبیه ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

آرایه سایر بیت‌ها: گزینۀ (۱) جناس: گوشه، خوشه / مراعات‌نظیر: کشت، خوشه، زمین / گزینۀ (۳) استعاره: بتان / تلمیح: به بی‌اعتنایی یوسف نسبت به پدرش. الا ای یوسف مصری که کردت سلطنت مغرور / پدر را باز پرس آخر کجا شد مهر فرزندی؟ / گزینۀ (۴) تشبیه: چون لاله ... / کنایه: رخ به خون بشوید: کنایه از رنج فراوان

۱۷-گزینۀ ۲ شاعر در بیت پرسش، معتقد است که تمام موجودات و عجایب عالم، پرتوی از پروردگار است. بیت دوم نیز مفهومی متناسب با این موضوع دارد. «حسن روی معشوق (خداوند) باعث ایجاد این همه نقش در اذهان مردم است.»

۱۸-گزینۀ ۲ مفهوم بی‌تی که در پرسش آمده «سفارش به تواضع و فروتنی» دارد. (اگر می‌خواهی عزتمند باشی فروتن و افتاده باش) و این معنی در بیت دوم وجود دارد. شاعر در بیت دوم مانند بیت پرسش بر «فروتن بودن» تأکید کرده‌است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینۀ (۱): تحمل سختی‌های عشق / گزینۀ (۳): تقابل عقل و عشق / گزینۀ (۴): شناخته‌نشدن قدر و منزلت شاعر

۱۹-گزینۀ ۴ بیت ۴، عظمت دریا را بیان کرده ولی در سایر ابیات به «غرور و خودشیفتگی چشمه» اشاره شده‌است.

۲۰-گزینۀ ۳ اگرچه واژه‌های «حلال» و «حرام» در بیت استفاده شده‌اند اما ربطی به «دوری از حرام‌خواری» ندارد. شاعر، از نگاه کردن به معشوق سخن‌گفته و اعتراضش بر حرام بودن نگاه به معشوق است.

۲۱-گزینۀ ۳ بیت پرسش بر مفهوم «عجز انسان از فهم اوصاف خداوند» اشاره دارد. بیت سوم هم همین معنی را بیان می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینۀ (۱): نیازمند و محتاج بخشش بودن / گزینۀ (۲): به یاد معشوق بودن در هر شرایطی / گزینۀ (۴): پذیرش ضعف در برابر معشوق

۲۲-گزینۀ ۴ بیت پرسش و گزینۀ (۴)، بر این نکته اشاره دارند که خداوند قابل درک نیست. هرچه که درباره خداوند گفته‌شود نمی‌تواند حق مطلب را ادا کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینۀ (۱): ضرورت سازش و مدارا با دیگران / گزینۀ (۲): معیار نیک و بد بودن هر چیزی، سلیقه معشوق است. / گزینۀ (۳): تنها معشوق در دل عاشق منزل دارد و لا غیر.

۲۳-گزینۀ ۳ در این بیت، شاعر مانند عبارتی که در صورت پرسش آمده بر «دیدن عیب خود» تأکید کرده‌است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینۀ (۱): عاشقی در نگاه دیگران عیب و در نگاه عاشق، هنر است. / گزینۀ (۲): عیبی که مورد پذیرش محبوب باشد، عیب نیست و هنر است. / گزینۀ (۴): آدمی عیب خود را نمی‌بیند.

۲۴-گزینۀ ۴ در گزینۀ (۴) سخن از افتادگی و بی‌نوایی عاشق در برابر معشوق است درحالی‌که سایر ابیات بر این نکته اشاره کرده‌اند که «تواضع و افتادگی باعث رشد و کمال می‌شود».

۲۵-گزینۀ ۴ بیت صورت پرسش بر «قناعت کردن و نپذیرفتن منت دیگران» تأکید داشته و این معنی در بیت آخر هم دیده می‌شود. درست

غافل نباشیم). / گزینه (۴) پرهیز از عیب‌جویی (تا از عیب خود پاک نگردد عیب مردم نگویم)

۴۷- گزینه ۳ مفهوم بیت پرسش و بیت ۳: با وجود معشوق به دنبال عشق دیگر رفتن خطاست. تکیه بر وفاداری عاشق دارد.

۴۸- گزینه ۳ تمامی بیت‌ها اشاره به این دارد که «خداوند به ما گویایی و قدرت سخن‌گفتن را عطا کرد» شاعر در بیت ۳ می‌گوید هر که توانایی سخن‌گفتن دارد به ذکر خداوند می‌پردازد.

۴۹- گزینه ۱ مفهوم همه بیت‌ها: تجلی خداوند در طبیعت است در حالی که در بیت ۱ زیبایی گل را از شوق خداوند می‌داند.

۵۰- گزینه ۲ مفهوم همه بیت‌ها تکیه بر فروتنی و تواضع دارد. بیت ۲ تکیه بر کسب نام نیک دارد.

۵۱- گزینه ۳ تیزپا: شتابنده و سریع.

۵۲- گزینه ۱

۵۳- گزینه ۲ معنی درست واژه‌های دیگر، خیره: سرگشته، حیران / شکن: پیچ و خم زلف / تعلل: بهانه‌آوردن، درنگ‌کردن.

۵۴- گزینه ۲ «زهی: آفرین»

۵۵- گزینه ۲ کلمه «خاست: به‌پاخاستن و ایستادن» است اما «خواست: تقاضا» معنی می‌دهد.

۵۶- گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱) نمط، دوش / گزینه (۲) بحر: دریا و البته نوعی جام / گزینه (۳) حلال متضاد حرام.

۵۷- گزینه ۱

چو صبر و هوشش از ضعیفی نماند. تو شیر درنده باش، چو و دیگر

نهاد نهاد مسند

ادات تشبیه حرف اضافه هستند و کلمه بعد از آنها متمم است.

۵۸- گزینه ۲ بیخ محبت بار به من نمی‌دهد

نهاد مفعول متمم فعل

۵۹- گزینه ۴ قطره را رها کن، جهان قطره‌ای است، من عمان هستم.

مفعول نهاد مسند نهاد مسند

۶۰- گزینه ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱): سپاهی را بیاورم / گزینه (۲): نصیحت را بشنو / گزینه (۳): شوخی‌ترگی را بنگر.

۶۱- گزینه ۲ اگر دل صلح داری، اینک دل (تقدیم به تو باد ...) و اگر سر جنگ داری، اینک جان (تقدیم تو باد) / در زبان فارسی ساختار جمله

«نهاد + (مفعول / مسند / متمم) + فعل است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

۳۸- گزینه ۲ به‌علت نبود «تضاد» گزینه‌های (۱) و (۳) حذف می‌شوند و چون بیت «مجاز» هم ندارد پس گزینه (۲) درست است. تلمیح: به داستان بیژن و منیژه، استعاره ← مه استعاره از یار، معشوق، تشبیه: چون منیژه که مه (ماه) به منیژه تشبیه شده است.

۳۹- گزینه ۱ روش پاسخ‌گویی: ابتدا به دنبال «حس‌آمیزی» می‌گردیم که در پاسخ‌نامه (ت) و (پ) آمده است. پس (ت) جان شیرین حس‌آمیزی دارد. گزینه‌های (۳) و (۴) را رد می‌کنیم. به دنبال استعاره می‌گردیم که در (الف) سنجاب‌ها: استعاره از برف است. پس بی‌شک گزینه (۱) درست است. پس یا دو آرایه به پاسخ رسیدیم ولی سایر گزینه‌ها در (پ) شربت شوق و تلمیح بیت (ب) آب حیات یا همان آب خضر است.

۴۰- گزینه ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲) شیرین دهان منظور سخن شیرین است. / گزینه (۳) بوی بی‌وفایی. / گزینه (۴) مرگ تلخ هرگاه یکی از حواس ظاهری را به امری معنوی نسبت داده شده است و حس‌آمیزی ایجاد می‌شود.

۴۱- گزینه ۳ برای یافتن مجازها باید هم استعاره و هم مجاز را بشماریم. جانا: استعاره از معشوق / لب: مجاز از کل وجود / سر: مجاز از جان یا کل وجود. پس در بیت سه واژه مجازی داریم یک استعاره که مجاز به علاقه شباهت است و دو مجاز دیگر.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۱) شهر: مجاز از مردم شهر / گزینه (۲) ماه: استعاره از یار / گزینه (۴) عالمی: مجاز از مردم.

۴۲- گزینه ۱ مفهوم بیت گزینه (۱) اشاره به غرور دارد. درحالی‌که سایر بیت‌ها اشاره به فروتنی.

۴۳- گزینه ۳ مفهوم بیت پرسش و گزینه (۳) هر دو غیرقابل توصیف بودن خداوند است چرا که خداوند فراتر از وهم و توصیف ما است. / گزینه (۲) کتاب‌های آینده

بررسی سایر گزینه‌ها:

مفهوم سایر بیت‌ها: گزینه (۱): من کمترین عاشق تو هستم. / گزینه (۳): تنها عاشق است که درد عشق را می‌فهمد. / گزینه (۴): برای بیان عشق، نیازی به سخن نیست بلکه ارتباط درونی لازم است.

۴۴- گزینه ۲ مفهوم همه بیت‌ها بیانگر «نشانه‌های خداوند را در همه پدیده‌ها می‌توان مشاهده کرد.» ولی در بیت ۲ به غیب‌دانی و روزی‌رسانی خداوند اشاره کرده است.

۴۵- گزینه ۱ بیت پرسش و بیت ۱ اشاره به غیرقابل توصیف بودن خداوند دارد.

۴۶- گزینه ۱ بیت یک با متن پرسش بی‌ارتباط است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه (۲): روزی‌رسانی خدا (تا روزی خدا تمام نشده به در خانه دیگری بروم) / گزینه (۳): غافل‌نشدن از هوای نفسانی (از هوای نفس و شیطان

۶۷-گزینۀ ۳ مفهوم درس چشمه بر نکوهش تکبر و توصیه به فروتنی است و رفتار چشمه که تکبرآمیز است در بیت ۳ وجود دارد.

۶۸-گزینۀ ۲ اندیشه بیت دوّم نادانی و ندانستن شیوه عاشقی را بد می‌داند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

اما در سایر گزینه‌ها، یکی از مهم‌ترین مفاهیم موجود در ستایش‌ها وجود دارد و آن عدم شناخت و ادراک خداوند است.

۶۹-گزینۀ ۱ به تکبر و غرور توصیه می‌کند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

در سایر گزینه‌ها دعوت به فروتنی است که در ادبیات فارسی، سبب رسیدن به بزرگی است و برعکس غرور معمولاً سبب شکست است.

۷۰-گزینۀ ۱ تلاش برای رسیدن به رزق و روزی است. اما در سایر گزینه‌ها، رزق و روزی را مقدر و روزی رسانی را وظیفه خداوند می‌داند.

۷۱-گزینۀ ۴ شاعر در دل چیزی جز عشق معشوق راه نمی‌دهد و نمی‌پسندد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینۀ (۱) عاشق فقط زیبایی معشوق را می‌بیند. / گزینۀ (۲) عشق ازلی و عدم رهایی عشق. / گزینۀ (۳) بیان عاشقی و درخواست دیدار معشوق / مفهوم متضاد عبارت پرسش را دارد.

۷۳-گزینۀ ۱ لطف و فضل الهی را اساس سعادت می‌داند.

۷۴-گزینۀ ۲ صبر را دلیل رسیدن به رزق می‌داند. اما سایر گزینه‌ها، خداوند را رزاق می‌داند.

۷۵-گزینۀ ۱ عیب انسان پاک زود آشکار می‌شود. اما سایر ابیات، مفهوم وحدت وجود دارند.

گزینۀ (۱): تواضع با بزرگان ادب است. / گزینۀ (۳): دل فدای تو، چون تو دلبر هستی. / گزینۀ (۴): ای گوهر یک دانه، آخر تو خود کجایی.

۶۲-گزینۀ ۳

۶۳-گزینۀ ۴

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینۀ (۱): حال من با گوش (گوش) دیده شود (چشم) / گزینۀ (۲): صدای (گوش) سخن را ندیدم (چشم) / گزینۀ (۳): رنگین (چشم) سخنان (گوش)

۶۴-گزینۀ ۴

نکته: حس آمیزی: چنانچه شاعر یا نویسنده، حس‌های پنج‌گانه انسان را (حداقل دو حس) را با هم ترکیب کند مانند: گفته‌ها را می‌شنویم درست است یعنی حس آمیزی ندارد ولی بوییدن (بینی) صدا (گوش) حس آمیزی دارد. دهانت را می‌بویند / می‌بازد گفته باشی / دوستت دارم / یا اندیشه خیس، فکر سبز، حرف حق، تلخ است

* اگر اسم به جای اسم دیگری به کار برود و ارتباطی بین آن‌ها جز شباهت نباشد، استعاره است.

درخت گل ← به جای معشوق، ماه ← به جای معشوق، آینه ← به جای دل، شاه باز به جای روح انسان. معشوق مثل ماه است.

نکته: استعاره نوع اول (مصرّحه): جایگزینی اسمی به جای اسم دیگر به دلیل شباهت مانند ماه به جای چهره، کمان به جای ابرو، کمند به جای گیسو، خنجر به جای مژه، پسته به جای دهان، مروارید به جای دندان، زندان، بازار و چاه به جای دنیا استعاره نوع دوم (مکنیه): اگر جزئی از اسمی را به اسم دیگر نسبت دهیم مانند: ریشه درخت ← ریشه علم، ریشه محبت به این موارد «اضافه استعاری» هم می‌گویند و هر اضافه استعاری، تشخیص یا استعاره به‌شمار می‌آید. چنانچه ویژگی انسان به غیرانسان نسبت داده‌شود، تشخیص به آن می‌گویند مانند باران، گونه‌ام را نوازش داد (ویژگی نوازش از انسان به باران نسبت داده‌شده است) یا منادا قراردادن غیرانسان ای کوه، ای آسمان

۶۵-گزینۀ ۱

بررسی سایر گزینه‌ها:

جهان ← مردم، زبان ← گفتار، خون ← خون‌بها (قصاص) به‌کاررفته است.

نکته: مجاز: اگر اسمی در معنی غیرحقیقی خود به‌کار رود مانند سر به جای مو (سرش را اصلاح کرد) مجاز دارد یا لیوان به جای آب (یک لیوان خورد)

۶۶-گزینۀ ۳

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینۀ (۱): سر ← تمام بدن / گزینۀ (۲): سر ← اندیشه / گزینۀ (۳): سر ← اندیشه